

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 107

Selonteko sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

TRE:1364/00.05.02/2022

Valmistelija / lisätiedot:
Heini Ruski

Valmistelijan yhteystiedot

Tarkastuspäällikkö Heini Ruski, puh. 041 730 0921, riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja Jouni Perttula, puh. 040 196 6512 ja liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen, puh. 050 345 1397, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Selonteko sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden tarkastuspäällikkö Heini Ruskille, riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja Jouni Perttulalle sekä liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Perustelut

Kuntalain sekä yksityiskohtaisemmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaan kunnan tulee sisällyttää toimintakertomukseensa arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja kaupunkikonsernin konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupungin hallintosäännön 83 §:n mukaan kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Selonteko sisäisestä valvonnasta

Sisäinen tarkastus on valmistellut selonteon Tampereen kaupungin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selontekoa varten kaupungin konserniyksiköt, palvelualueet ja -ryhmät sekä liikelaitokset kuvasivat ja arvioivat hyvän hallinto- ja johtamistavan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapoja sekä tunnistivat tarvittavat kehittämiskohteet. Selonteon taustalla olevaa valmisteluprosessia uudistetaan vuoden 2022 aikana.

Kuvausten ja itsearviointien perusteella on valmisteltu lauta- ja johtokuntien käsittelemät toimielinkohtaiset selonteot. Kuvausten ja selontekojen sekä sisäisen tarkastuksen arviointien pohjalta on valmisteltu lausuma kaupunginhallituksen sisäisen valvonnan selonteoksi. Laadittu selonteko on osa kaupungin toimintakertomusta.

Selonteossa on esitetty kaupunginhallituksen kokonaisarviona, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon tuloksellisuuden näkökulmasta keskeisiksi arvioidut kehittämistarpeet ovat:

- päätösvalmistelun kehittäminen ja läpinäkyvyyden lisääminen,
- hankintatoimen resurssien riittävyyden varmistaminen sekä sopimus- ja tilaajaosaamisen ja -työkalujen parantaminen,
- konsernina toimimisen ja tarkoituksen täsmentäminen,
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmallinen kehittäminen yksiköiden johtamisessa ja käytännössä.

Selonteko konsernivalvonnasta

Kaupunginhallituksen on tilikaudelta laadittavassa toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Tampereen kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, konsernijaosto, pormestari ja konsernijohtaja.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen riskienhallintaa ja sen periaatteita ohjataan kaupunginvaltuuston hyväksymällä Tampereen kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen konserniohjeella sekä kaupunginhallituksen hyväksymällä Hyvä hallinto- ja johtamistapa Tampereen kaupunkikonsernissa (Corporate Governance) -ohjeella. Yhtiöt ja säätiöt (soveltuvin osin) ovat sitoutuneet noudattamaan ohjeita toiminnassaan.

Vuonna 2021 aloitettiin kaupungin tytäryhtiöiden yhtiöjärjestysten uudistamisprosessi, jossa tavoitteena on mm. yhdenmukaistaa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden yhtiöjärjestyksiä. Kaupunginhallituksen konsernijaoston 23.2.2021 § 16 hyväksymiin yhtiöjärjestyspohjiin on lisätty uutena asiana omistajaohjausta koskeva pykälä, jossa todetaan, että yhtiön hallituksella on velvollisuus noudattaa voimassa olevaa Tampereen kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen konserniohjetta, ellei osakeyhtiö- tai muusta pakottavasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä muuta johdu. Yhtiöjärjestykset uudistetaan yhtiökohtaisesti.

Vastuu riskienhallinnan valvonnasta ja toteutuksesta on viime kädessä tytäryhtiön hallituksella. Konsernijohton tehtävänä on valvoa tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tuloksellisuutta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuuden valvonnan osalta keskeisessä roolissa ovat vuosittain käytävät omistajakeskustelut, jossa hyvän hallintotavan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne käydään läpi. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja vastaavat asiasta omistajaohjaukselle. Lisäksi on tehty määräajoin selvityksiä ja kyselyitä yhteisöjen johtamisen, valvonnan ja riskienhallinnan tilasta ja kehityksestä.

Osana vuoden 2021 selontekoa konsernivalvonnan järjestämisestä omistajaohjaus toteutti tammikuussa 2022 Tampereen kaupungin 25 tytäryhtiölle suunnatun kyselyn, jossa yhtiöiden hallitusten puheenjohtajat vastasivat mm. yhtiöiden sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan ja sisäiseen tarkastukseen liittyviin kysymyksiin. Vastaukset saatiin kaikilta kyselyssä mukana olleilta tytäryhtiöiltä. Kyselyn perusteella tehdyn yhteenvedon mukaan voidaan arvioida, että tytäryhtiöiden hallitukset ovat huolehtineet hyvin eri osa-alueiden mukaisista vastuistaan, eikä merkittäviä konsernitason poikkeamia havaittu. Tytäryhteisöjen hallitusten systemaattista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyden arviointia tulee kuitenkin edelleen kehittää ja samalla selkeyttää tytäryhteisöjen ja konserniohjauksen välistä ohjausta ja tiedonvälitystä.

Konserniohjauksen toimivallan ja vastuunjakon toimivuuden osalta ei ole havaittu huomautettavaa. Jatkossakin tulee varmistaa, että toimivallan ja vastuunjakon dokumentoidaan kirjallisesti.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä esitetään kokonaisuudessaan kaupungin vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Asiaa käsitellään myös kaupunginhallituksen konsernijaoston kokouksessa 22.3.2022.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on tärkeä osa kuntakonsernin johtamista. Riskienhallinnan ohjauksesta, koordinoinnista ja kehittämisestä vastaa strategia- ja kehittämissyksikön riskienhallinta-, turvallisuus- ja varautumistiimi, joka on valmistellut kaupungin toimintayksiköiden riskiprofiilien pohjalta arvion kaupungin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan kaupunginvaltuuston hyväksymien periaatteiden mukaan.

Vuonna 2021 otettiin koko kaupunkiorganisaatiossa käyttöön riskienhallinnan tietojärjestelmä Granite. Tietojärjestelmän käyttöönoton ohessa kehitettiin riskiarviointien laadinnan prosessia, riskitiedon laatua ja riskiraportointia kaupungin palvelualueilla, palveluryhmissä ja liikelaitoksissa osana toiminnan ja talouden prosessia. Riskienhallinnan tietojärjestelmä mahdollistaa koko kaupungin riskiportfolion tarkastelun ja ajantasaisen tilannekuvan johdolle. Palveluryhmät, liikelaitokset ja toimintayksiköt voivat nostaa yhteisen riskien arviointiasteikon pohjalta ns. alhaalta ylös merkittävimpiä riskejään kaupunkitasoiseen riskitarkasteluun. Kaupunkitasoisten riskien tarkastelussa ovat mukana myös konsernihallinnon johtoryhmän oman riskiarvioinnin pohjalta nostetut kaupungin merkittävimmät riskit. Arviossa on esitetty kaupungin tavoitteiden kannalta merkittävimmät riskialueet, kaupungin sijoitus- ja rahoitustoiminnan riskit, tietoturvariskit ja turvallisuusriskit sekä toimenpiteitä niiden hallitsemiseksi.

Kokonaisuutena arvioiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutus sujui hyvin vuonna 2021. Riskienhallinnan kehittämistoimenpiteitä vietiin systemaattisesti eteenpäin, vaikka maailmanlaajuinen koronaviruspandemia vaikutti edelleen joiltain osin resurssien käyttöön ja tehtävien priorisointiin.

Tiedoksi

Heini Ruski, Arto Vuojolainen, Jouni Perttula, Annina Nääppä

Liitteet

- 1 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä
- 2 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä
- 3 Arvio kaupungin merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 22.3.2022 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 21.3.2022.

Tampere
21.03.2022

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§107

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)